

Staatloze kinderen geboren in Nederland

Stappenplan voor
zaakbehandelaars

De optieprocedure

Wanneer een kind staatloos is en in Nederland is geboren, bestaat de mogelijkheid om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen. Dit recht komt staatloze kinderen toe op grond van het Staatloosheidsverdrag van 1961. De procedure hiervoor heet een 'optieprocedure' en het recht op Nederlanderschap via optie, het 'optierecht'.

Het optierecht verleent Nederlanderschap aan specifieke groepen met een sterke band met Nederland. Denk hierbij aan in Nederland wonende partners van Nederlanders of mensen die hier zijn geboren en opgegroeid. In tegenstelling tot naturalisatie is de optieprocedure niet-discretionair en wordt deze door gemeenten uitgevoerd. Zodra de aanvrager aan de voorwaarden voldoet, wordt de nationaliteit toegekend na een eenvoudige aanvraag bij de betreffende gemeente. Dit is een relatief eenvoudige en snelle procedure.

Staatloze - in Nederland geboren - kinderen kunnen op twee manieren via een optieprocedure de Nederlandse nationaliteit verkrijgen:

- 1) Na een rechtmatig verblijf van drie jaar met toelating
- 2) Na een stabiel hoofdverblijf van vijf jaar

Deze folder behandelt beide mogelijkheden en de gevolgen van een succesvolle optieprocedure.

In deze brochure vind je een overzicht van de stappen die een staatloos kind, geboren in Nederland, kan doorlopen om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen. Ook vind je meer informatie over de gevolgen van een succesvolle procedure.

Wat is staatloosheid?

Mensen die staatloos zijn, worden door geen enkel land ter wereld als staatsburger erkend en hebben daarom geen nationaliteit. Volgens Nederlandse wetgeving is een staatloos persoon "een persoon die door geen enkele staat, krachtens diens wetgeving, als onderdaan wordt beschouwd" en, sinds 1 oktober 2023, een persoon die als staatloos kan worden beschouwd op grond van artikel 4 of 5 van de Wet vaststellingsprocedure staatloosheid (artikel 1, lid 1, onder f van de Rijkswet op het Nederlanderschap).

1

Optieprocedure na een rechtmatig verblijf van drie jaar met toelating

Een staatloos kind geboren in Nederland kan de Nederlandse nationaliteit verkrijgen via een optieprocedure op basis van een rechtmatig verblijf van drie jaar en toelating. Artikel 6 lid 1 onder b van de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN) bepaalt dat de in Nederland geboren minderjarige die sinds zijn geboorte staatloos is, kan opteren voor het Nederlanderschap indien de minderjarige ten minste drie jaren toelating en hoofdverblijf heeft in Nederland.

Er zijn **drie** eisen waar het desbetreffende kind aan moet aan voldoen. Het staatloze kind moet:

1

In Nederland geboren zijn en minderjarig zijn.

Dit bewijs je met een Nederlandse geboorteakte.

2

Sinds zijn geboorte staatloos.

De staatloosheid van het kind moet blijken uit de inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente. Een bestuursorgaan of de rechter kan dit vaststellen. Zie de brochure 'Vaststelling Staatloosheid in Nederland' hierover.

3

Drie jaar toelating en hoofdverblijf in Nederland hebben.

De meest uitdagende vereiste is het hebben van drie jaar toelating en hoofdverblijf in Nederland. Toelating, zoals gedefinieerd in de RWN, verwijst naar de "instemming door het bevoegd gezag met het bestendig verblijf van de vreemdeling". Hoofdverblijf wordt in de RWN gedefinieerd als de plaats waar een persoon daadwerkelijk woont. Concreet betekent dit dat het kind gedurende minimaal drie opeenvolgende jaren met een geldige verblijfsvergunning in het Koninkrijk moet wonen, waarbij vakanties of tijdelijke reizen naar het buitenland geen belemmering vormen.

2 Optieprocedure na vijf jaar stabiel hoofdverblijf

Naast de optieprocedure op basis van een rechtmatig verblijf van drie jaar met toelating, kan een staatloos kind, geboren in Nederland, de Nederlandse nationaliteit verkrijgen via een optieprocedure op basis van vijf jaar stabiel hoofdverblijf. Artikel 6 lid 1 onder q RWN bepaalt dat ook een in Nederland geboren staatloos kind zonder verblijfsvergunning aanspraak kan maken op het Nederlanderschap via optie.

Er zijn **vijf** eisen waaraan het desbetreffende staatloze kind aan moet

Het staatloze kind moet:

- 1 De leeftijd van 21 jaar nog niet hebben bereikt.
- 2 In het Europese deel van Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba geboren zijn; dit bewijs je met een Nederlandse geboorteakte.
- 3 Gedurende een onafgebroken periode van ten minste vijf jaar stabiel hoofdverblijf hebben;
Het hoofdverblijf is in de RWN gedefinieerd als "de plaats waar een persoon zijn feitelijke woonstede heeft". **Stabiel hoofdverblijf** houdt in dat ouders (i) een eventuele terugkeer niet hebben gefrustreerd, en (ii) zich niet hebben onttrokken aan toezicht van de autoriteiten, zie de uitleg hiernaast.
- 4 Sinds zijn geboorte staatloos zijn; de staatloosheid van het kind moet blijken uit de inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente. Een bestuursorgaan of de rechter kan dit vaststellen. Zie de brochure 'Vaststelling Staatloosheid in Nederland' hierover.
- 5 In redelijkheid geen andere nationaliteit kunnen verkrijgen.

Wat is een stabiel hoofdverblijf?

De twee criteria voor de beoordeling van 'stabiel hoofdverblijf' zijn afgeleid uit de Handleiding voor de toepassing van de RWN (paragraaf 2. Stabiel hoofdverblijf):

1 De ouders moeten een eventuele terugkeer niet hebben gefrustreerd.

Er is sprake van frustratie van het vertrektraject als het kind en de ouder(s) "doelbewust en systematisch geen medewerking hebben verleend aan dit traject". Volgens de wet is uitgangspunt dat de vreemdeling meewerkt aan zijn vertrek als hij actief meewerkt aan zijn vertrektraject, tenzij er sprake is van systematische tegenwerking.

2 De ouders hebben zich niet onttrokken aan toezicht van de autoriteiten.

Er is sprake van het onttrekken aan toezicht als een vreemdeling niet meer in beeld is bij de Nederlandse autoriteiten.

De gemeente kan ter beoordeling van deze twee criteria advies vragen aan de IND. De IND kan op haar beurt de DT&V raadplegen als onderdeel van het advies aan de gemeente. Het advies van de IND en de input van de DT&V zijn voorbereidingshandelingen die door de gemeente worden meegenomen bij de beoordeling van de optieverklaring. Er staat dan ook geen zelfstandig bezwaar open tegen het advies van de IND of de input van de DT&V.

Inwilliging

Bij een succesvolle optieprocedure verstrekt de gemeente de Nederlandse nationaliteit en een Nederlands paspoort aan het staatloze kind. Het kan ook gebeuren dat de gemeente eerst een overleg wil inplannen om over de optieverklaring te praten. In dat geval is er een extra gelegenheid voor toelichting.

Familierechtelijke procedures voor verblijf

Nadat een minderjarig kind een succesvolle optieprocedure heeft doorlopen, kunnen ook de ouders van het kind aanspraak maken op een: verblijfsvergunning. Dit kan op meerdere manieren worden gerealiseerd:

- **Met een verwijzing naar het Chavez-Vilchez arrest van het Europese Hof van Justitie.**
Deze jurisprudentie waarborgt het recht van de ongedocumenteerde verzorgende ouders op rechtmatig verblijf bij hun Nederlandse minderjarige kind.
- **Met de 8 EVRM-procedure.**
Een andere mogelijkheid voor verblijf bij een Nederlands kind is de zogenaamde 8 EVRM-procedure. Deze is specifiek gebaseerd op het recht op respect voor het familieleven zoals beschermd door artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

Afwijzing

Bezwaar op besluit

Als het verzoek voor Nederlandse nationaliteit via de optieprocedure wordt afgewezen kun je binnen zes weken bezwaar indienen tegen dit besluit. Als de gemeente daarmee akkoord gaat, is het mogelijk om samen met de gemeente te besluiten de bezwaarprocedure over te slaan op basis van artikel 7:1a Awb. Dit kan het geval zijn als de standpunten al uitgebreid zijn uitgewisseld tijdens de voorbereiding van het besluit waardoor de bezwaarschriftprocedure zou neerkomen op een herhaling van zetten. Dit kan met name voorkomen bij besluiten waarbij eerdere mondelinge overleggen en zienswijzen zijn betrokken.

Beroep op bezwaar en hoger beroep

Indien het besluit op bezwaar ook negatief uitvalt, of de bezwaarprocedure wordt overgeslagen, kun je beroep indienen bij de bestuursrechter. Hierbij zal een derde partij, de rechtbank, beoordelen of het besluit van de gemeente op rechtmatige gronden is genomen. Voor deze procedure is geen advocaat vereist.

Als de bestuursrechter oordeelt dat het gemeentelijke besluit terecht is, kun je in hoger beroep gaan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Als de bestuursrechter oordeelt dat het gemeentelijk besluit onterecht is, kan ook de gemeente in hoger beroep treden.

Meer informatie, praktijkervaring en nuttige tips

ASKV heeft eerder succesvolle optieprocedures begeleid. Ons team beschikt over uitgebreide kennis, ervaring en expertise op het gebied van staatloosheid. Neem vooral contact met ons op als je vragen hebt. We denken graag mee.

Versie juni 2024

De inhoud van dit rapport is gemaakt door het ASKV Steunpunt Vluchtelingen en het Institute on Statelessness and Inclusion (ISI) en is eigendom van hen, exclusief externe links en afbeeldingen/materialen die anders zijn gecrediteerd.

Bij vragen/
opmerkingen
neem contact met ons
op via:

T 020 6272408
E receptie@askv.nl

Scan deze QR code
voor handige linkjes

